

מסורת הש"ס

[א] [סוכה טו, טז]. תולין קלד: הרויט ט. [מוספתא פ"א ה"ן] א) ימות סא, [ג] [גיר ע"י רב יוסף], [ד] [גיר ע"י ר' יצחק], וקב ויכה בערוין, [ה] [גמ] [ה] [ג'ל ענפיקן].

תורה אור השלם

1. והבנה הגדול מאחיו אשר יצק על ראשו שכן המשקה ופלא את ידו ללבוש את הבגדים את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרח: ויקרא כ"א

הגהות הב"ח

[א] גב' ושכר הגפת דלות לא שקיל שמים עשרה: [ב] רש"י ד"ה לרבנן כו' ומלאו כו' כלות היום והמקור והבנה גדול: [ג] ד"ה א"ת לפניו כל שבעת הימים בסדר היום בפי' אחרי מות הים"ד:

הגהות הגר"א

[א] גב' [מ"ז זב תולין לו מאלל וכל מיני מאלל] חמ"ל: [ב] שם המליצה לרי טומאה. ג"כ הובן תולה כן ע"פ תולה כול מיני מאלל. ויש צ"ח פ"ב דרוס ממ"ז ז' ובפי' (ה"ע):

תוס' ישנים

רבא אמר בולח רבי בוי' וא"ת אפי' דמוק רבי כרבנן ויסקף רבי ומוק מליעתא כרבנן פלגומא דרי יהודה ויבין, ולוקחא כרבנן מתמעכ כרבא וטלה כרבנן. וי"ל דמליצה דלא כסחא היא. ורבא לא ריחא ליה לפלגוי רבנן ורבי כהא, אלא כקריחא לא דמחא ממש כפול עילתא כדאשכחן בני שמתא בנבא בתרא קמא, [ח] גב' אטלי ואליטרוני, וצבדתי כוכביס וי, [ט] כמעשה [קטקיעא דר] שלם ענתן כל נכסיו לר"ע. פרתא בת בייחוב. אלמנה עשרה היתה וקידשה יהושע קמא שנתמנה ואח"כ נתמנה להיות כהן [גדול], כדאמרין ציבנות [סא, ח] עד דלאוקמייה ליהושע בן גמלא, ואח"כ שמתנה כדאשכחן על ויהי ויהי איתו לשבת, ודאמרין כפי' לא יסור [בנבא בתרא כה, ח] ממקת יהושע בן גמלא ואלקין, מ"ת היו צעלי מורה וצבדתי ממנו ורואין לימות ויתר. פר ע"י חטא ארתי. וא"ת איכא פה מוסף דעל חטא לא אחי. י"ל דבמתניתין קמי פריס, ופר תמא לא בכלל. לא מאכיל ולא שותה. ואש"י עכה של בית אב אכור לשמות יין, [והא איירין] אחר בעורה כשהולך לישן, ולא כפי' ריב"א שפירש דמשה בשאר מקוין נלאו יין חמור. דהא שאר מקוין נמי אסורי, כגון דבש וחלב ודבילה קעילת. אין מאכילין אותו אב"י. וכן דבוקין תבאי, תימא אמאי לא חשי כבן גדול. י"ל דלא חמירו בו כל קר. וא"ת אמאי לא האכלוהו לזב, והלא לא מעמא בלתי. י"ל דמל מקום מיהא סמרא אטילו בלואם כרבנן כמסתא וצ"ס [פ"ג מ"ב] וצ"ה ב"ב צ"ס כו' [ג], [ח].

שבעת ימים פרק ראשון יומא

יח.

עין משפט
נר מצוה

פ"ד א ב מ"י פ"א מל' עבודת יו"כ"י הלכה ה:

פ"ה ג ט"ז ס"ג הלכה ו: פ"ו ד ג"ג פ"ה מלכות כלי המקדש הלכה ז:

פ"ז ה מ"י פ"א מלכות עבודת יו"כ"י הלכה ו: פ"ח ו מ"י פ"ג מלכות מחזורי ספרי הלכה ז:

מוסף רש"י

הגפת דלתות. טגילת דלתות (נד"ס טו).

רבינו הגנאל

וארבע או חמש דקמיה הכי קאמר, אי לרבנן חמש, אי לר' יהודה ארבע, אי לרבנן דאמרו שכר הגפת ולתות ליכא, י"ב חלות כולן בעי למיפלג, פוחחין מן החצי אחת נשארו י"א חלות. נגמי הוא לו לטול חצי תלה, מעשר בעי למיפלג. הלכך נוטל חמש מן העשר. אי לר' יהודה דרבי בסוף מסכת סוכה הנכנס נוטל ד' והיוצא נוטל חמש. ואוקימנא הני דרתי יתיירי שכר הגפת דלתות, פ"י כיון משמרה הראשונה פתח בשחרית בשבת ויצאה אחר חצי היום ומשמרה הנכנסת [מגיפת] השערים שפתחה אותם היוצאות, נוטלת בשכרה ב' חלות, נשארו עשרה חלות פחות אחת מן החצי נשארו ט'. אין דין אוק לטול [פרס] [פרוסה] [חלק בת] [וחלק מהשמות] זה נוטל ד' ואילו כולן נוטלין [ד'] [נשקח]. רבא אמר כולה ד' היא. ור' סבר הלכה כר' יהודה דאמר הנכנס נוטל שבע כו'. אי הכי אמאי ארבע הא ד' הוא דאמר פלגא שקיל חמש בעי למשקל. ושנינו דריבא משמר [המתעכב] ושקיל משמר הכנס שמים בשכר הגפת דלתות והמתעכב עור נוטל שמים אחרת, כדתנן בסוף סוכה והמתעכב נוטל שמים. נשארו ט' שקיל חצי ארבע משמורה. ואם אין שם משמר המתעכב נוטל משמר הכנס שמים שכר הגפת דלתות נשארו עשר חלות [ביטל] [נוטל] חצי חמש. אי הכי כי רבי סבר פעמים נוטל חמש ופעמים נוטל ארבע אמאי פני לעולם חמש ועלמה בקישיא. מוסרין לו זקנים מוקי ב"ד כו'. במקדש ראשון לא היו מעמידין כהן גדול אלא מי שהוא גדול מכולן בכח בוני בעושר ובחכמה וכו'. ובמקדש שני היה משול

ומאי ארבע או חמש. מתי ארבע ומתי חמש: [רבנן]. דפליגי עליה דר' יהודה צפרק החליל (סוכה דף טו). ואמרי משמר היוצא נוטל שש ומשמר הנכנס נוטל שש חלות ושכר הגפת דלתות לא שקיל משמר הנכנס ומלאו כולן כלות (ט) ומחלקות וכהן גדול מולק עם שמיין ומשנים עשר צעי מיפלג ומחאה שלם אינו נוטל צירי חלא מפלגא חמש שקיל: לר' יהודה דאמר נכנס נוטל ששים. כלל מחלוקת בשכר שהוא מניף למוצאי שבת דלתות העזרה וחיל והיכל ולשכות שפתחו שחרית משמר שילא לו מעשר צעי מיפלג שאין השמים כלות במחלוקת כי שכרם הם: צליל חלא מפלגא.

דעשר ושקיל ארבע: כולה רבי היא. דאמר פלגא שקיל: וסבר לה רבזי יהודה. דאין השמים מחלקות לעולם: אלא מאי ארבע הא חמש צעי למישקל לא קשיא הא דאיכא משמר המתעכב וכו'. פעמים שיום טוב חל צעני בשבת ויש משמר מקדים וצ"ל מעשר שש ומתעכב עד הרגל שכל המשמרות כלות צרגל או פעמים שמוצאי יום טוב ערב שבת והמשמרות הולכות לתקומם צערי שבת ויש משמר שמתעכב שם עד מוצאי שבת ומתן כמסתמא סוכה (דף נה): שבת צמחון הרגל היו כל המשמרות שוות במחלוקת לחם הפנים וכו' י"ע הסמוך לשבת צין מלפניה שאין יכולים לקבץ בשבת לתקומן צין מלאחריה שעל כרחן הן מקדימין לצבא מע"ש ה"ו כל המשמרות שוות במחלוקת לחם הפנים שהרי על כרחן שוהין שם והרי היא כשבת צמחון הרגל חל יום אחד להפסיק צינתיים או מלפניה כגון סכלה המועד בחמישי שבת לו מאחריה שהתחיל המועד צעני בשבת לא היה להם להקדים לצבא מלפני השבת אינן שוות אלא משמר המתעכב בשבת צין שהוא משמר אחד צין סכוא משמרות הרבה נוטל שתי חלות והוא מחלקות למשמר היוצא ונכנס שומנו קבוע לאותה שבת: אי הגי' דמליעתא רבי היא מאי לעולם חמש: ברתני' אישי. אדוני: (א) קורין לפניו כסדר היום. פרשת אחרי מות וכן כל שצעת הימים: שיהא מכיר. מתצונן צבדמות העוברות לפניו לתת אל לבו צהלכות סדר היום: גב' במקדש ראשון. לא העמידו אלא על פי התורה כהנים מהוגנין: מרסא צב צייטוס. אלמנה עשירה היתה וקידשה יהושע בן גמלא ונתנה ממון לינאי המלך ומינהו להיות כהן גדול: סרקבא. חלי סאה תרי (ק) קצ: דיגרי. וזבויס: דיילא. שוטר המלך: צשוקא קמי לא סחליף. מתוך שהיה מטיבך מתחילה צקי הוא צעשךך וצבעשךך למנוח עליה לגבות ממך ממון: מאכילין אוסו. לנקביו למחרת: לדי חימוס. של קרי שהסלתו וציניס מרביס את הורע: אצ"י ואצצ"י סימניס הן ומפרש להו ואזיל: זב טולין לו במאלל. אם חלל מאלל הרבה מכל מין שהוא טולין לומר שמתמם רוב מאלל ראה וזינו זב לעומתא צעבה ולקרנן דכתיב (ויקרא טו) בשרו ולא מחמת אונוס אבל צעל קרי עמא צאווס דאין קרי וזב צאיס ממוקוס אחד ואין מנאיסס שוה שהוזב (ו) דומה למי צלק של שעורין ואינו קשור אלא כזבון צינה המחרת ושצבת זרע קשור כזבון צינה שאינה מחרת: אין מאכילין אוסו. צימי צדיקתו: השלחין

ומאי ארבע או חמש לרבנן דאמרי (ט) נכנס נוטל שש ויוצא נוטל שש ושכר הגפת דלתות לא (ט) משתים עשרה בעי מיפלג בצירי חלא מפלגא חמש שקיל לר' יהודה דאמר נכנס נוטל שבע שמים בשכר הגפת דלתות ויוצא נוטל חמש מעשר בעי מיפלג בצירי חלא מפלגא ושקיל ארבע רבא אמר רבי היא וסבר לה רב' יהודה ואלא ארבע הא חמש בעי למשקל לא קשיא הא דאיכא משמר המתעכב משמנה בעי למפלג ושקיל ארבע אי ליכא משמר המתעכב מעשר בעי למפלג ושקיל חמש אי הכי מאי רבי אמר לעולם חמש קשיא: ברתני' מסרו לו זקנים מוקני בית דין וקורין לפניו בסדר היום ואומרים לו אישי כהן גדול קרא אתה בכיך שמא שכחת או שמא לא למדת יערב יום כפורים שחרית מעמידין אותו בשער מזרח ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה: כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה ערב ויה"כ עם חשיכה לא היו מניחין אותו לאכול הרבה מפני שהמאכל מביא את השינה: גב' בשלמא שמא שכח לחיי אלא שמא לא למד מי מוקמינן כי האי גוונא (ט) והתניא (ו) והכהן הגדול מאחיו ישיהא גדול מאחיו בכח בנוי בחכמה ובעושר אחרים אומרים מנין שאם אין לו שאחיו הכהנים מגדלין אותו ת"ל והכהן הגדול מאחיו גדלהו משל אחיו אמר רב יוסף לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני (ט) דאמר (ט) אסי תרקבא דינירי עיילא ליה מרתא בת בייתוס לינאי מלכא (ט) על דאוקמיה ליהושע בן גמלא כבהני רברבי: ערב יום הכפורים שחרית וכו': תנא אף השעירים ותנא דין מאי טעמא לא תנא שעירים כיון דעל חטא קא אתו חלשא דעתיה אי הכי פר נמי על חטא הוא דאתי פר כיון דעליו ועל אחיו הכהנים הוא דאתי באחיו הכהנים אי איכא איניש דאית ביה מילתא מידע ידע ליה ומהדר ליה בתשובה בכולהו ישראל לא ידע אמר רבינא היינו דאמרי איניש אי בר אחתיך דיילא הוי חזי בשוקא קמיה לא תחליף: כל שבעת הימים לא היו מונעין וכו': תניא רבי יהודה בן נקוסא אומר מאכילין אותו סלתות וביצים כדי למסמסו אמרו לו כל שכן שאתה מביאו לידי חימום תניא סומכוס אמר משום ר' מאיר אין מאכילין אותו לא אב"י ואמרי לה לא אבב"י ויש אומרים אף לא יין לבן לא אב"י לא אתרוג ולא ביצים ולא יין ישן ואמרי לה לא אבב"י לא אתרוג ולא ביצים ולא שמן ולא יין ישן ויש אומרים אף לא יין לבן מפני שהיו לבן מביא את האדם לידי טומאה (א) תנו רבנן זב טולין לו במאכל וכל מיני מאכל אלעזר בן פנחס אומר משום רבי יהודה בן בתירא אין מאכילין אותו לא חגב"י ולא גב"ם ולא כל דברים המביאין לידי טומאה (ב) לא חגב"י לא חלב ולא גבינה ולא ביצה ולא יין ולא גב"ם מי גריסין של פול ובשר שמן ומריים ולא כל דברים המביאין לידי טומאה לאתווי מאי לאתווי הא דת"ר חמושה דברים מביאים את האדם לידי טומאה ואלו הן השום וההשחלים

ונכנס אפי' אם אין בו המדות הללו. לפיכך היו צריכין לבחון, אם יודע או לאו. פירוש דיילא כהן ממונה בכנס ועל הנכנסין והיוצאין והנשאין ונוגנין, ואם בא אדם להסתיר קרובו יודע בו ואינו יכול לגנוב דעתו. וכן א' מניין הממונים באכילת הפסח בסוף פר' כיצד צולקין והאי דרגש בהו דיילא. כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל כי תניא יהודה בן נקוסא אומר מאכילין אותו סלתות וביצים כדי למסמסו. כו'. ת"ר זב טולין לו במאכל וכל מיני מאכל. ואין מאכילין אותו כל דבר שמביא לידי חימום ומרגילו לרובות.